

MINISTERUL ENERGIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA

PROMOVAREA UTILIZĂRII ENERGIEI DIN SURSE REGENERABILE

Proiectului hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile.
ÎN CONTEXTUL TRANSPUNERII DIRECTIVEI (UE) 2018/2001 (RED II)

Angajamentele Republicii Moldova în calitate de parte contractantă în cadrul Tratatului Comunității Energetice

Tratatul Comunității Energetice

Implementarea EU acquis communautaire referitor la: gaze naturale, energie electrică, mediu, competiție, **energie regenerabilă**, eficiență energetică, petrol, antitrust și ajutorul de stat, statistica.

Dezvoltarea unui cadru reglementator adecvat

Liberalizarea piețele de gaze naturale și energie electrică

Legea Nr.117 din 23.12.2009 pentru aderarea Republicii Moldova la Tratatul de constituire a Comunității Energetice

PRINCIPALELE PREVEDERI ALE PROIECTULUI DE LEGE

Scopul Legii 10/2016 privind promovarea utilizării SER

Legea are drept scop **instituirea cadrului juridic pentru promovarea utilizării energiei din surse regenerabile** și pentru **stabilirea obiectivelor naționale privind ponderea energiei din surse regenerabile** în consumul final brut de energie.

Legea **definește normele referitoare la schemele de sprijin, garanțiile de origine, procedurile administrative aplicabile, autoconsumul de energie electrică din surse regenerabile, cooperare regională, accesul producătorilor de energie din surse regenerabile la rețele, precum și alte prevederi necesare** întru promovarea unui consum mai mare al energiei din surse regenerabile de economia națională.

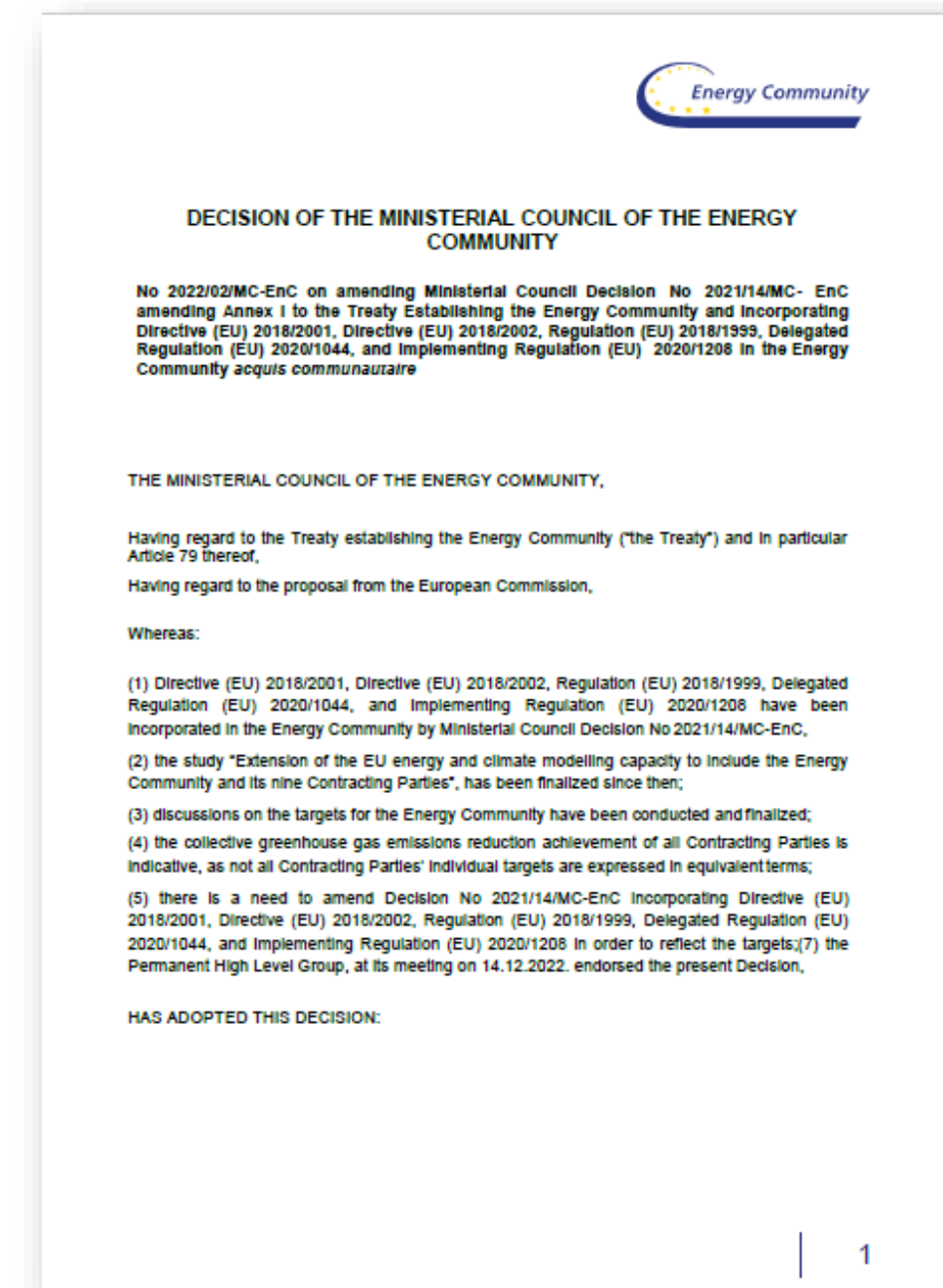
Obiectivele politicii de stat și planificarea pe termen lung (1/2)

Conform deciziei **Consiliului Ministerial no. 2022/02/MC-EnC**, ponderea consumului de energie regenerabilă în consumul final brut de energie, în anul **2030**, ar urma să fie de **minim 27%**

Ponderea SER în consumul final 2005
• 11,9%

Ponderea SER în consumul final 2020
• 17 %

Ponderea SER în consumul final 2030
• 27%

Obiectivele politicii de stat și planificarea pe termen lung (1/2)

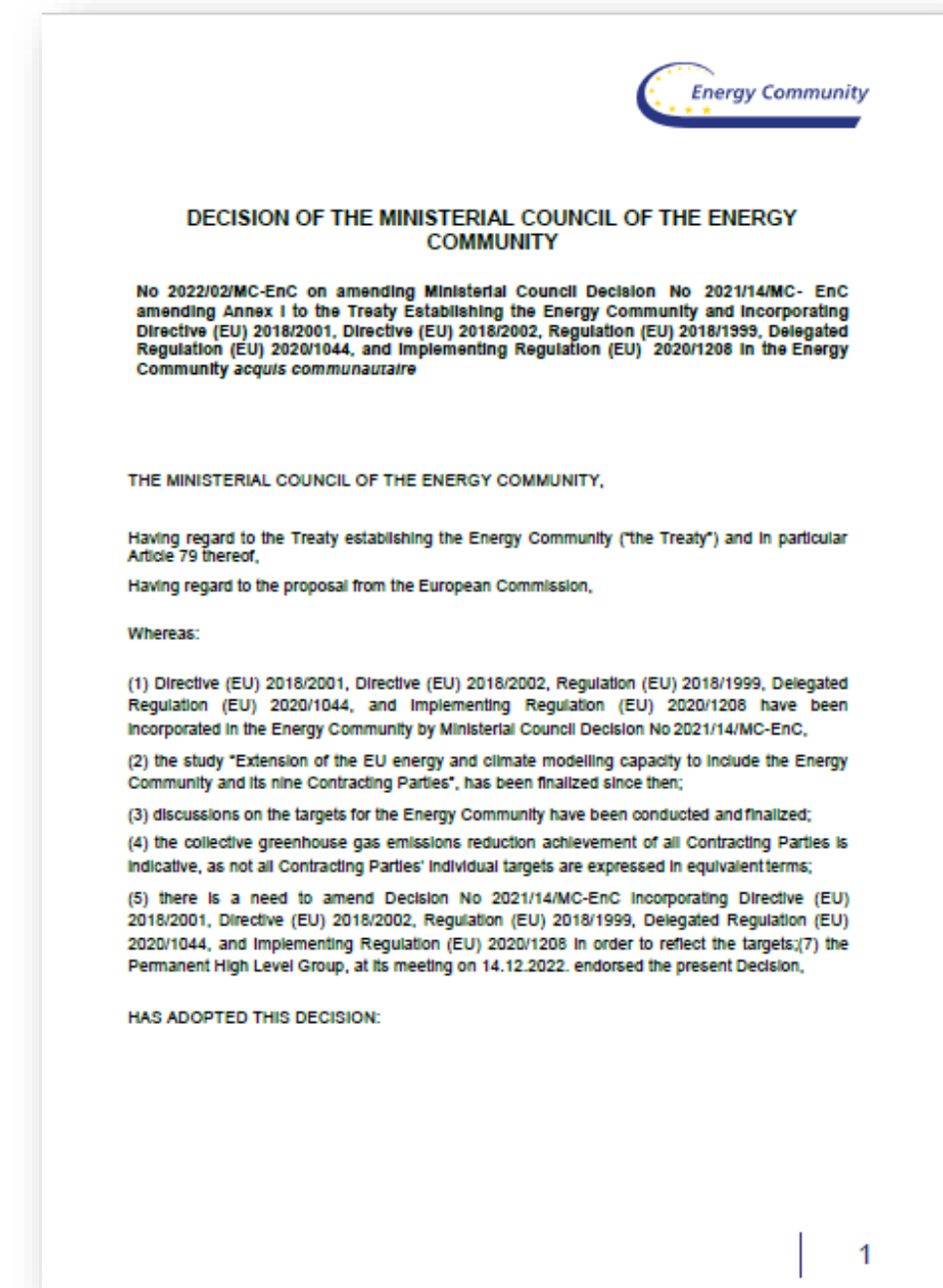
Planul Național Integrat privind Energie și Clima este documentul de politici care substituie:

- Planul Național de Acțiuni pentru Eficiență Energetică (PNAEE)
- Planul Național de Acțiuni pentru Energie din Surse Regenerabile (PNAESR)

Legea 10/2016 stabilește premisele pentru stabilirea în PNEIC a următoarelor obiective.

1. Ponderea consumului de energie regenerabilă în consumul final brut de energie
2. Ponderea consumului de energie electrică din surse regenerabile în consumul final brut de energie electrică
3. Ponderea consumului de energie din surse regenerabile utilizată pentru încălzire și răcire (Î&R) în consumul final brut de energie pentru Î&R
4. Ponderea consumului de energie din surse regenerabile în consumul final de energie în transporturi

Plan Național Integrat privind Energia și Clima determină contribuția Republicii Moldova la ponderea consumului de energie din surse regenerabile în consumul final brut de energie a Comunității Energetice pentru anul 2030

**Promovarea consumului de
ENERGIE ELECTRICĂ DIN
SURSE REGENERABILE**

SCHEMELE DE SPRIJIN PENTRU E-SER

Investițiile în Tehnologii SER

Prețuri fixe

pentru producătorii care dețin sau vor deține centrale electrice cu o putere mai mare decât limita de capacitate stabilită de către Guvern

Tarife fixe

pentru producătorii care dețin sau vor deține centrale electrice cu o putere cumulată ce nu depășește limita de capacitate stabilită de Guvern, dar nu mai puțin de 10 kW

Contorizare netă

pentru micii investitori SER care tind să-și acopere consumul propriu de energie electrică

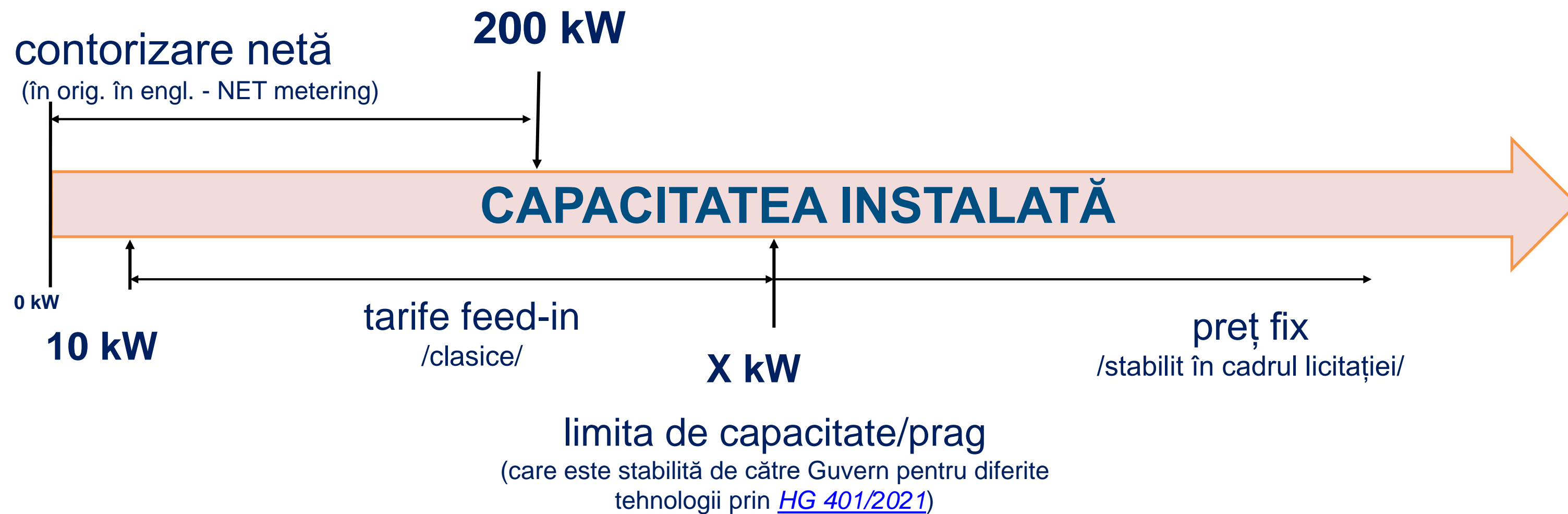
Autoconsumatori (Facturare netă)

mecanism introdus prin modificările actuale la Legea 10/2016

- consumatori casnici și non-casnici care sunt încurajați să producă, stocheze și consume energia electrică din surse regenerabile produse de ei

SCHEMELE DE SPRIJIN PENTRU E - SER

Reprezentare grafică

SCHEMELE DE SPRIJIN PENTRU E-SER: Facturare netă

ANRE elaborează un
Regulament

Furnizorii semnează
obligatoriu cu
autoconsumatorii doritori un
„contract de autoconsumator
de energie electrică
regenerabilă”

Furnizorii achiziționează
energia electrică produsă la un
preț stabilit de ANRE pe baza
unei metodologii, prețul este
revizuit cel puțin o dată la 2
ani

Relația financiară
autoconsumator – furnizor se
realizează prin „sold monetar”.
Dacă după 12 luni creditul
monetar este pozitiv, acesta se
anulează (în alt loc scrie că
ANRE stabilește durata).

ANRE stabilește o perioadă
limitată de aplicare a facturării
nete

ANRE ține un „registru închis”
al autoconsumatorilor

Este și un proces de
autorizare a
autoconsumatorilor ce
durează 30 zile

Autoconsumatorii fac parte de
grupul de echilibrare al
furnizorilor săi a furnizorilor

Sunt articole distincte pentru:

- Autoconsumatorii din blocurile multi-apartament (Art 39⁴)
- Comunitățile de energie (Art.39⁵)

Mecanismul contorizării
nete a energiei electrice,
conform art. 39, este
aplicat până la 31
decembrie 2026

În termen de 18 luni de la
intrarea în vigoare a legii,
consumatorii finali pot
depune o cerere pentru
obținerea statutului de
autoconsumator de
energie din surse
regenerabile.

SCHEMELE DE SPRIJIN PENTRU E-SER: Tarife fixe

Se aplică „producătorilor mici”, producători cu putere instalată sub pragul stabilit de Guvern

Sunt cote maxime de capacitate ce pot beneficia de schema de sprijin stabilite de Guvern

Se aplică tarife fixe, stabilite de ANRE

ANRE certifică potențialii investitori

Echipamentul utilizat nu poate fi mai vechi de 36 luni la data punerii în funcțiune

Centrala electrică trebuie pusă în funcțiune în maxim 2+1 an de la obținerea statutului

Achiziția energiei electrice se realizează de către FCEE pe durată de 15 ani – contract reglementat pentru achiziția energiei electrice/contract pentru diferențe. Se trece la contracte pe diferențe când PZU devine funcțională

Procedura de confirmare a statutului de producător eligibil mic se bazează pe criterii obiective, transparente, nediscriminatorii și pe principiul „primul venit, primul servit”

producător eligibil mic – producător eligibil care operează o centrală/ mai multe centrale electrice de producere a energiei electrice din surse regenerabile, cu o capacitate cumulativă mai mică decât limita de capacitate stabilită de Guvern, inclusiv unitățile de producere a energiei electrice în regim de cogenerare pe bază de biomasă, singaz sau biogaz, indiferent de capacitate, dacă astfel este stabilit de Guvern

SCHEMELE DE SPRIJIN PENTRU E-SER: Prețuri fixe

Se aplică „producătorilor mari”, producători cu putere instalată peste pragul stabilit de Guvern

Sunt cote maxime de capacitate ce pot beneficia de schema de sprijin

Se aplică prețuri fixe, stabilite prin licitații organizate de Guvern conform cu Regulamentul privind desfășurarea licitațiilor pentru oferirea statutului de producător eligibil

Echipamentul utilizat nu poate fi mai vechi de 48 luni la data punerii în funcțiune

Centrala electrică trebuie pusă în funcțiune în maxim 3+1 an de la obținerea statutului

Achiziția energiei electrice se realizează de către FCEE pe durată de 15 ani, contract reglementat pentru achiziția energiei electrice/contract pentru diferențe. Se trece la contracte pe diferențe când PZU devine funcțională

Se trece la contracte pentru suport, când piața devine funcțională

producător eligibil mare – producător eligibil care operează o centrală/ mai multe centrale electrice de producere a energiei electrice din surse regenerabile, cu o capacitate cumulativă mai mare decât limita de capacitate stabilită de Guvern

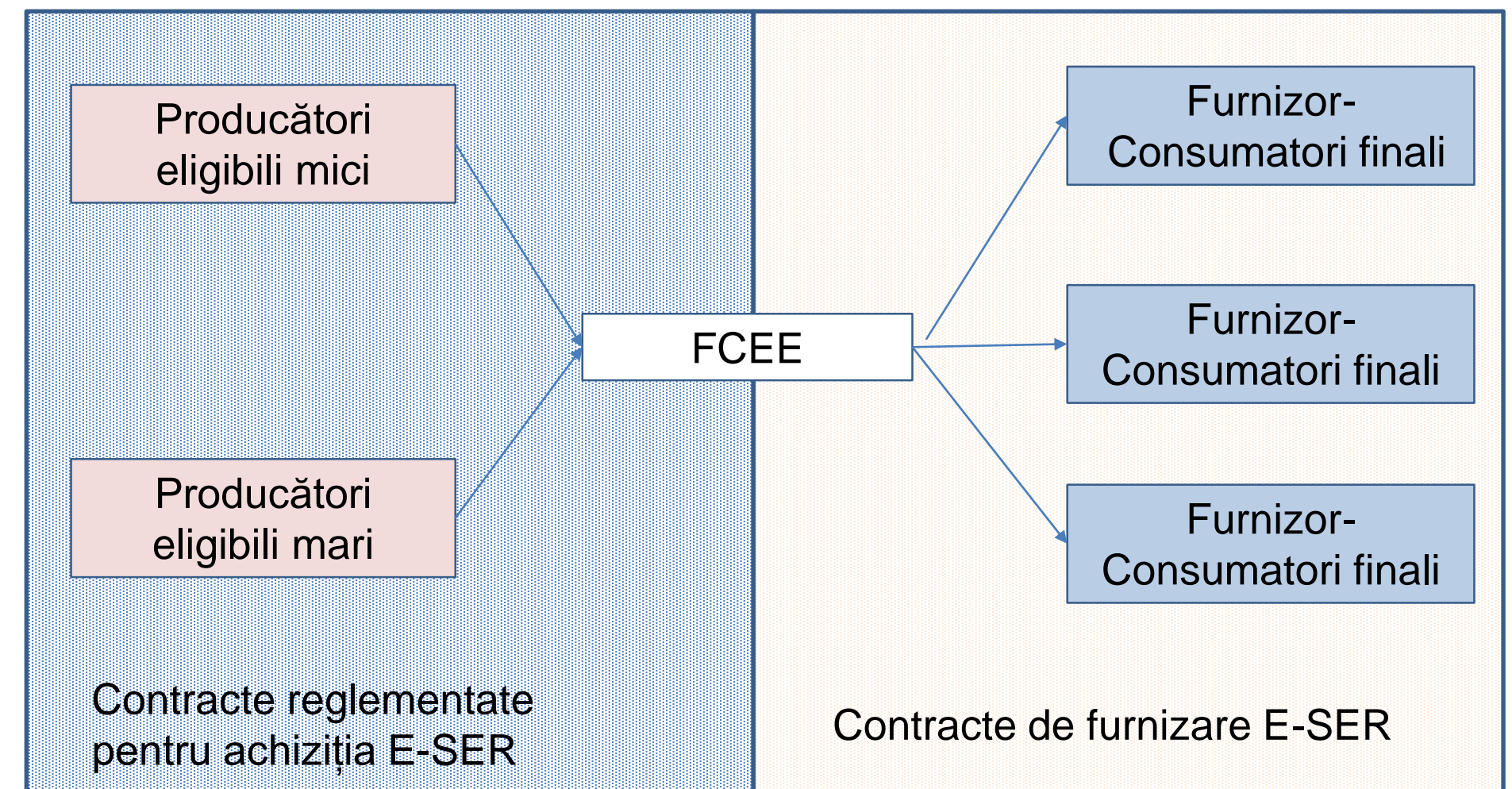
Furnizorul Central de Energie Electrică (FCEE)

Achiziția energiei electrice:

- Contracte reglementate pentru achiziția de energiei electrică din surse regenerabile, diferite pentru producătorii eligibili mari și producătorii eligibili mici la prețurile / tarifele fixe stabilite
- Achiziția se realizează conform regulilor pieței de energie electrică
- Este responsabil al Grupului de Echilibrare al producătorilor eligibili mici și poate primi, la cerere și producători eligibili mari în Grupul de Echilibrare

Vânzarea energiei electrice:

- Către furnizorii consumatorilor finali, proporțional cu cotele de piață
- La prețuri stabilite de ANRE

Reducerea volumului dezechilibrelor pentru producătorii cu surse intermitente

Până la data existenței unei „piețe pe parcursul zilei lichide” - **Mecanism special în cadrul pieței de energie electrică** -

După data existenței unei „piețe pe parcursul zilei lichide” – **prin tranzacții pe termen scurt pe PZU și PI**

Piață pe parcursul zilei lichide
înseamnă

existența unei platforme de tranzacționare operațională, bazată pe licitații sau pe un mecanism de tranzacționare prin corelare continuă, și unde piața pe parcursul zilei este funcțională de cel puțin 12 luni;

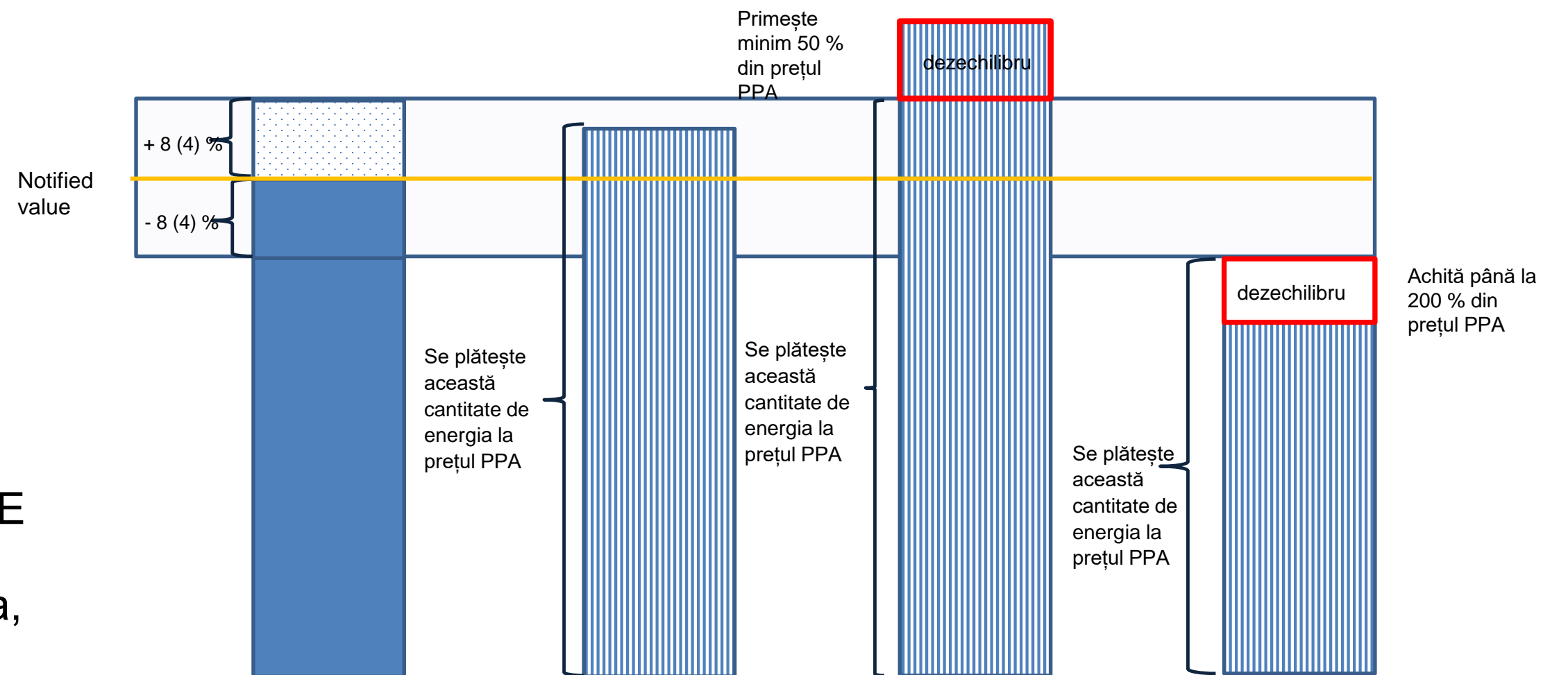
este posibilă modificarea ofertelor până la o oră înainte de livrare (h-1);

produsele disponibile pentru a fi comercializate sunt în concordanță cu intervalul de decontare a dezechilibrului din zona respectivă de licitație.

Reducerea volumului dezechilibrelor pentru producătorii cu surse intermitente

Valorile propuse:

- Marja de toleranță **+/- 8% pentru eolian** și **+/- 4% pentru solar**
- Dezechilibrul superior marjei de toleranță este plătit producătorului cu minim 50% din prețul / tariful fix
- Dezechilibrul inferior marjei de toleranță este plătit de către producător cu maxim 200% din prețul / tariful fix
- Dezechilibrul din marja de toleranță se suportă de FCE
- Dezechilibrul din exteriorul marjei de toleranță se suportă limitat de producător și restul de Moldelectrica, fiind apoi socializat pe grupuri de echilibrare

Sistemul se aplică și pentru producătorii care nu sunt eligibili, în următoarele condiții:

- Marja de toleranță similară, de +/- 8% pentru eolian și +/- 4% pentru solar
- Dezechilibrele din exteriorul marjei de toleranță se suportă integral de producător
- Dezechilibrele din interiorul marjei se suportă de Moldelectrica, fiind apoi socializate pe grupuri de echilibrare

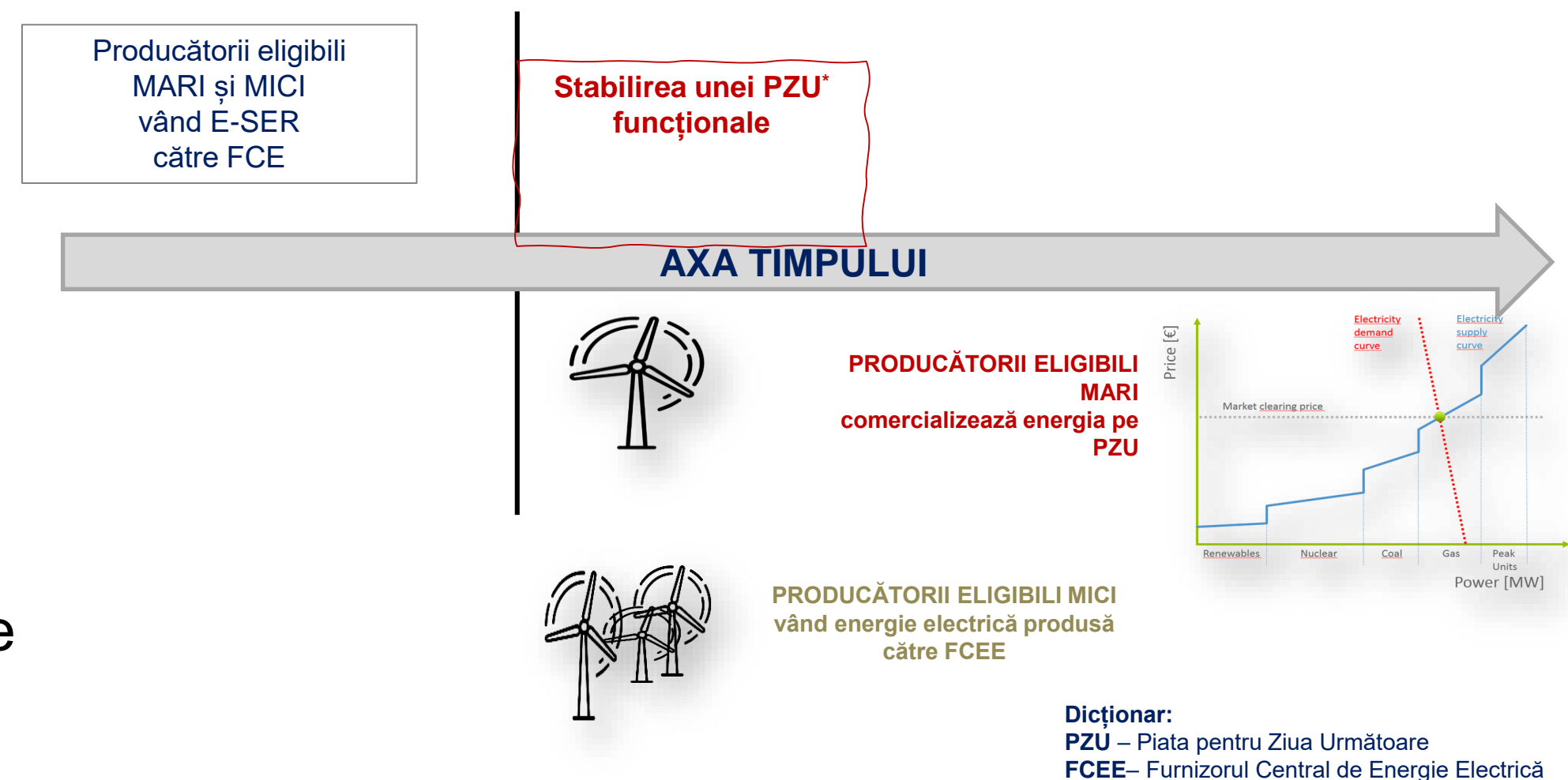
Trecerea la mecanisme de piață Contracte pentru diferențe

După 6 luni de la îndeplinirea unor condiții, producătorii eligibili mari urmează:

- Să vândă energia electrică produsă pe piață utilizând ce mecanisme de piață doresc
- Să-și transforme contractele reglementate pentru achiziția energiei electrice pe care le au cu FCEE în Contracte pentru diferențe

Condițiile:

- La 6 luni de la înființarea PZU și aceasta este funcțională
- După existența unei piețe pe parcursul zilei lichidă

Trecerea la mecanisme de piață Contracte pentru diferențe

Contractele pentru diferențe

- Sunt de fapt "two-way Contracts for Difference", recomandate de modificările propuse la legislația pieței de energie în 14 martie 2023
- Contraparte rămâne FCEE, care plătește sau primește o "primă variabilă"
- Prețul fix devine "preț de exercitare (strike price)" și este în continuare garantat
- Relația cu FCEE este:
 - ⑩ - dacă prețul mediu al PZU este mai mic decât prețul de exercitare, producătorul primește de la FCEE diferența dintre ele ca primă variabilă
 - ⑩ - dacă prețul mediu al PZU este mai mare decât prețul de exercitare, producătorul plătește FCEE diferența dintre ele ca primă variabilă

Producătorii eligibili mici rămân să vândă prin contractele reglementate energia către FCEE și după crearea condițiilor de piață

FCEE continuă astfel să aibă contracte cu furnizorii, ceea ce permite și decontarea sumelor necesare primelor variabile

Contracte asigurătorii pe termen lung (art.38³)

Producătorii de energie electrică din surse regenerabile sunt în drept să negocieze contracte de vânzare a energiei electrice pe termen lung cu furnizorii de energie electrică cu obligații de serviciu universal sau de furnizare de ultimă opțiune, în următoarele condiții:

Contractul nu depășește durata de 15 ani;

Echipamentul de producere a energiei electrice utilizat nu are o dată de fabricație mai veche de 36 luni la momentul punerii în funcțiune;

Prețul de contract este mai mic decât prețul mediu de achiziție a energiei electrice din alte surse al furnizorului respectiv pe toată durata contractului; SAU

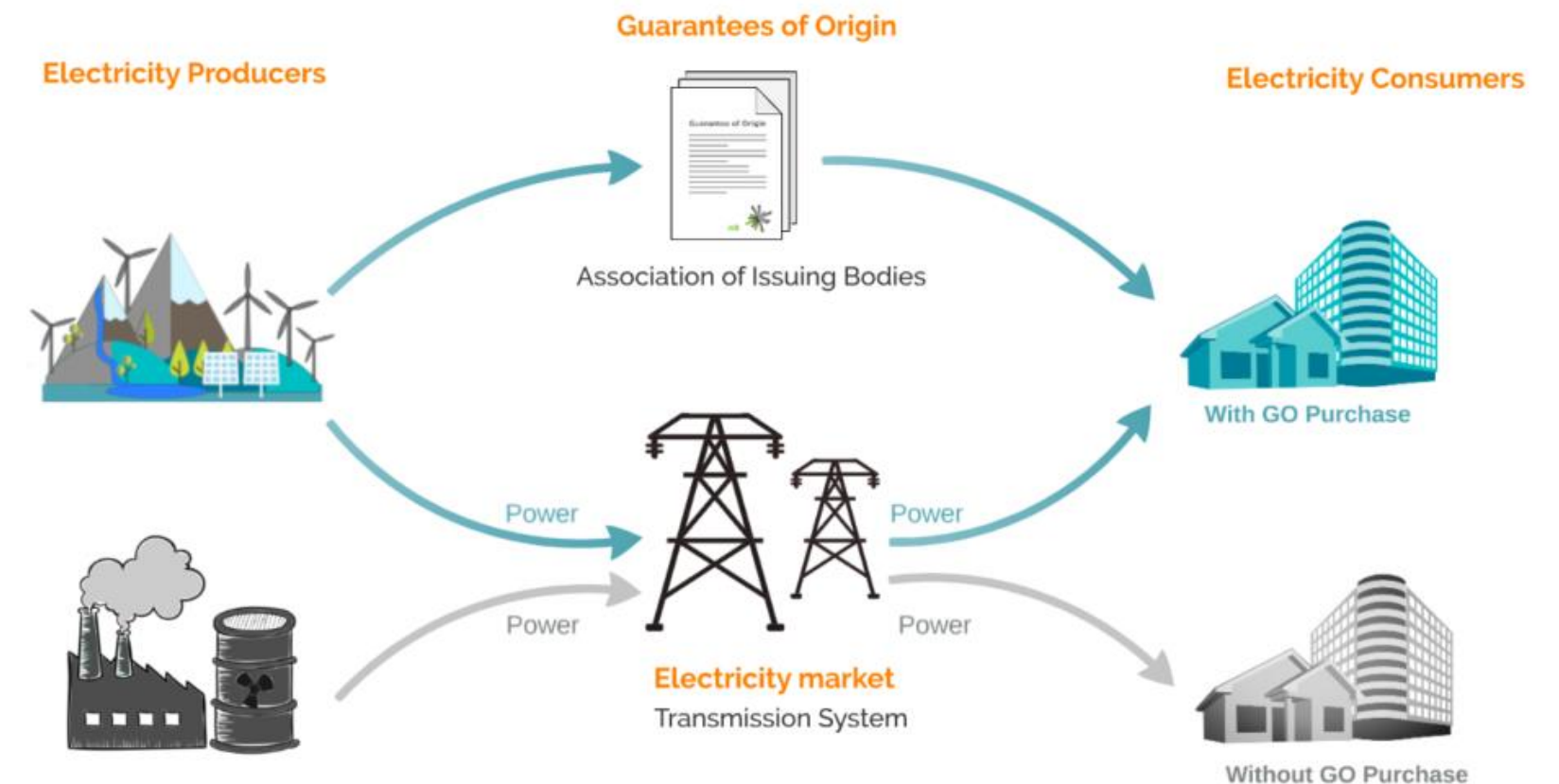
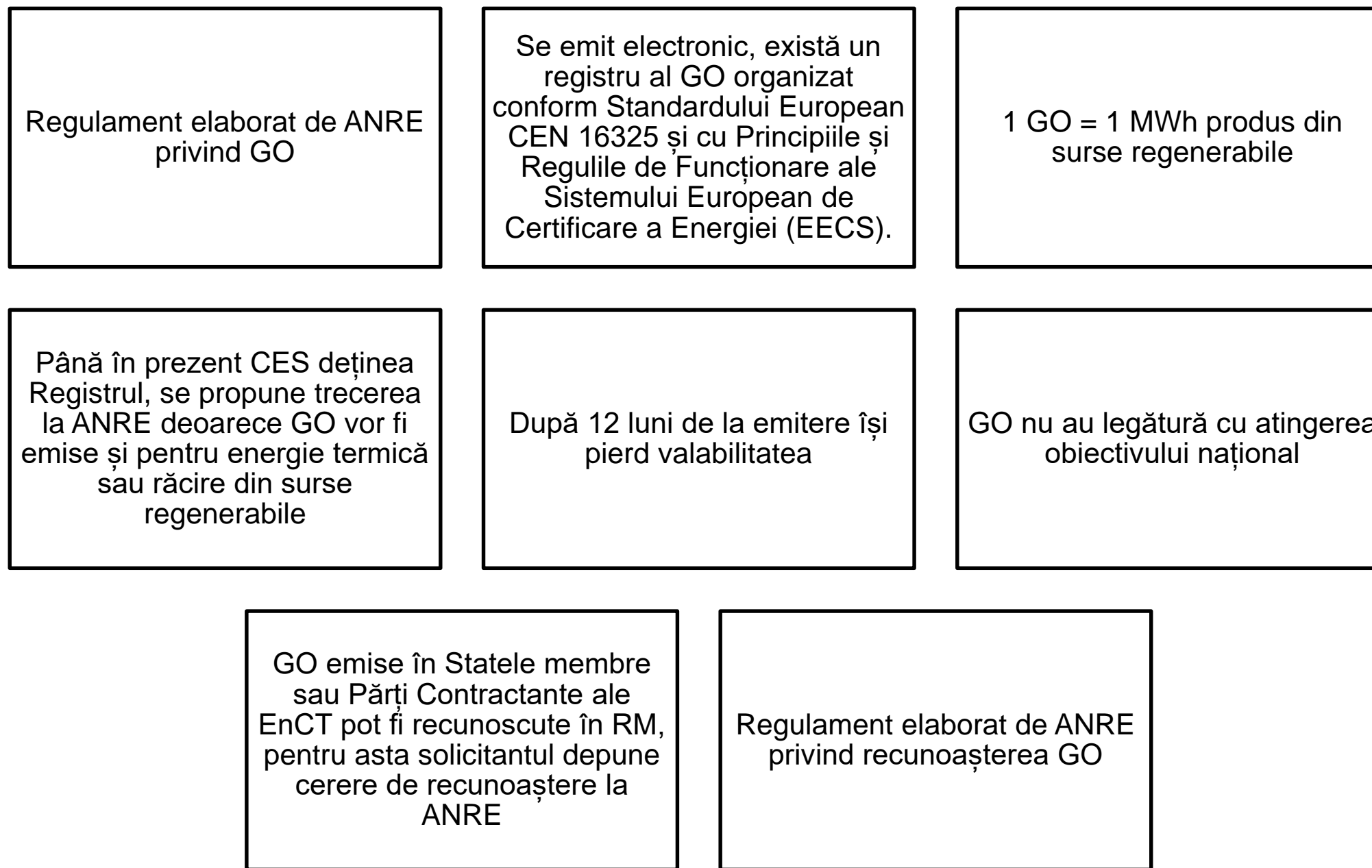
Prețul de contract este cel mult [75%] din tariful fix stabilit pentru aceeași tehnologie în anul punerii în funcțiune a echipamentului;

Puterea instalată per loc de producere nu depășește [20 MW];

Puterea instalată totală pentru care se pot negocia astfel de contracte nu depășește [50%] din cota maximă de capacitate stabilită de Guvern pentru tehnologia respectivă.

Garanții de origine

Garanție de origine (GO) – document electronic eliberat cu scopul de a demonstra unui consumator final că o cantitate de energie furnizată acestuia a fost produsă din surse regenerabile de energie

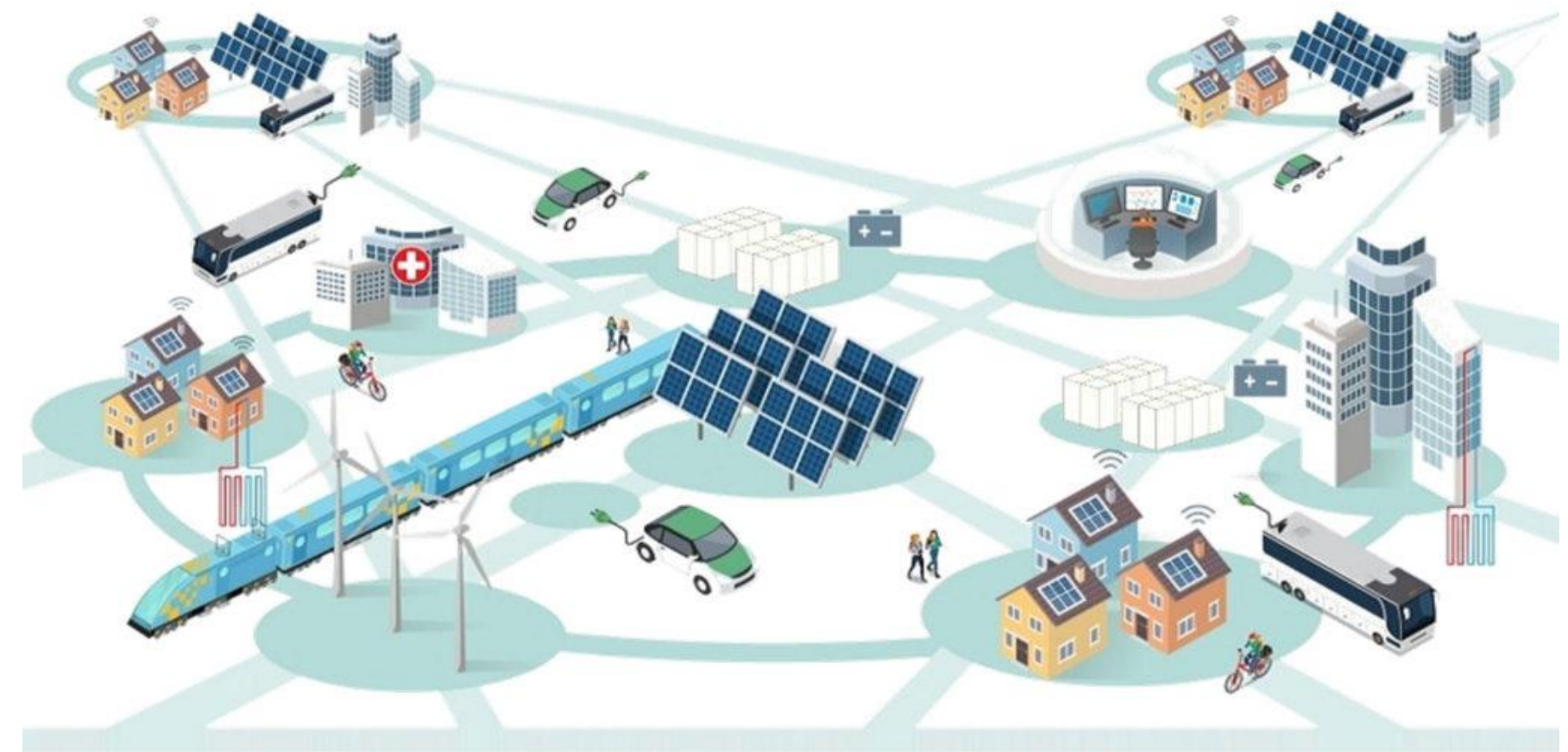
<https://www.trackmyelectricity.com/>

Comunități de energie din surse regenerabile (art.39^b)

Guvernul elaborează și aprobă **Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea comunităților de energie din surse regenerabile**, cu luarea în considerare a următoarelor principii:

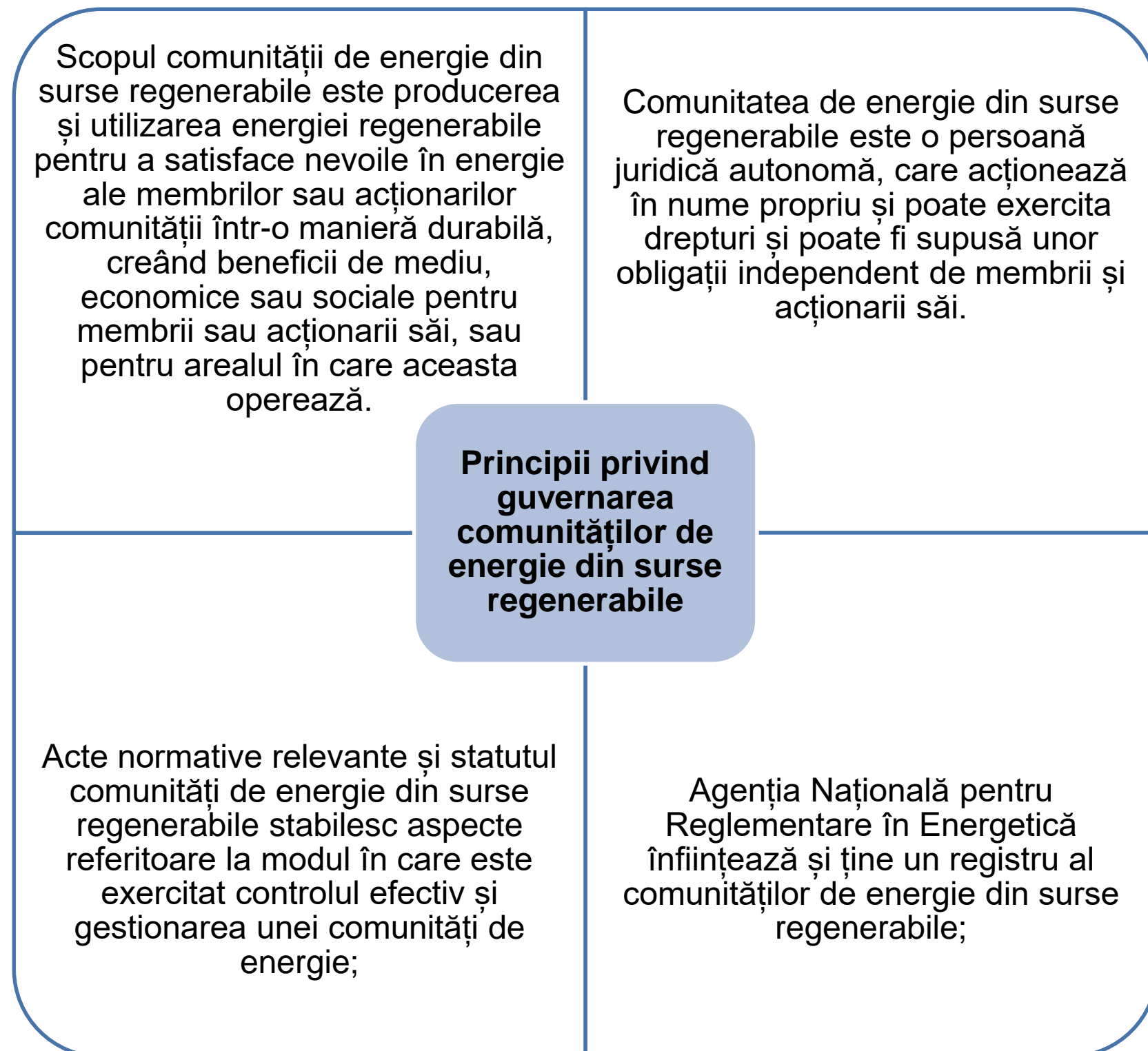
Principii aferente calității de membru sau acționar:

- a) comunitate de energie din surse regenerabile este formată din doi sau mai mulți membri sau acționari, organizați în conformitate cu un statut;
- b) membri sau acționari ai unei comunități de energie din surse regenerabile pot fi persoane fizice, întreprinderile mici și mijlocii, satele și orașele, reprezentate de organele sale executive, consumatorii finali, fără a exclude consumatorii vulnerabili de energie, în sensul Legii nr. 241/2022 privind fondul de reducere a vulnerabilității energetice;
- c) participarea într-o comunitate de energie din surse regenerabile este voluntară și deschisă. Orice persoană sau entitate menționată la lit. b) are dreptul să adere sau să părăsească o comunitate de energie din surse regenerabile în orice moment, în conformitate cu legislația aplicabilă și statutul acestora.
- d) Membrii unei comunități de energie din surse regenerabile își mențin drepturile și obligațiile în calitate de consumatori finali, inclusiv dreptul la schimbarea furnizorului;

<https://inycomenergy.com/>

Comunități de energie din surse regenerabile (art.39^b)

Drepturile și obligațiile comunităților de energie din surse regenerabile:

- a) comunitățile de energie regenerabilă au următoarele drepturi:
- (i) să producă, consume, stocheze și să comercializeze energia regenerabilă, inclusiv prin contracte pentru achiziționarea directă a energiei electrice produse din surse regenerabile;
 - (ii) să stabilească reguli de consum în comun a energiei regenerabile produsă de unitățile de generare a energiei deținute de comunitate între membrii și acționarii acesteia, în baza unui acord;
 - (iii) să acceseze toate piețele energetice relevante, direct, cât și prin intermediul intermediarilor/agregatorilor, într-un mod nediscriminatoriu;
- b) comunitățile de energie din surse regenerabile au dreptul să beneficieze de schema de sprijin stabilită în conformitate cu art. 34
- c) comunitățile de energie din surse regenerabile acționează pe piețele energetice în calitate de participanți cu drepturi depline, fiind obligați să respecte prevederile actelor normative cu incidență în domeniul piețelor energetice relevante și cerințele aferente;
- d) comunitățile de energie din surse regenerabile sunt supuse tarifelor pentru utilizarea rețelelor, în modul stabilit de ANRE;
- e) comunitățile de energie din surse regenerabile nu sunt supuse unui tratament discriminatoriu în ceea ce privește activitățile, drepturile și obligațiile acestora în calitate de consumatori finali, producători, furnizori, operatori ai sistemelor de distribuție sau ca alți participanți la piață;

**Promovarea consumului de
ENERGIE DIN SURSE
REGENERABILE
PENTRU ÎNCĂLZIRE ȘI
RĂCIRE**

Promovarea consumului de Energie regenerabilă în Încălzire&Răcire

Legea stabilește că în vederea creșterii consumului de energie regenerabilă în economia națională, în scopul încălzirii și răcirii, **ponderea SER în sectorul de încălzire și răcire va fi majorată cu 1,1 puncte procentuale**, ca medie anuală

SACET și sistemele **centralizate de răcire contribuie la majorarea ponderii SER în sectorul de încălzire și răcire**, prin creșterea ponderii energiei din surse regenerabile, căldurii și frigului rezidual utilizate

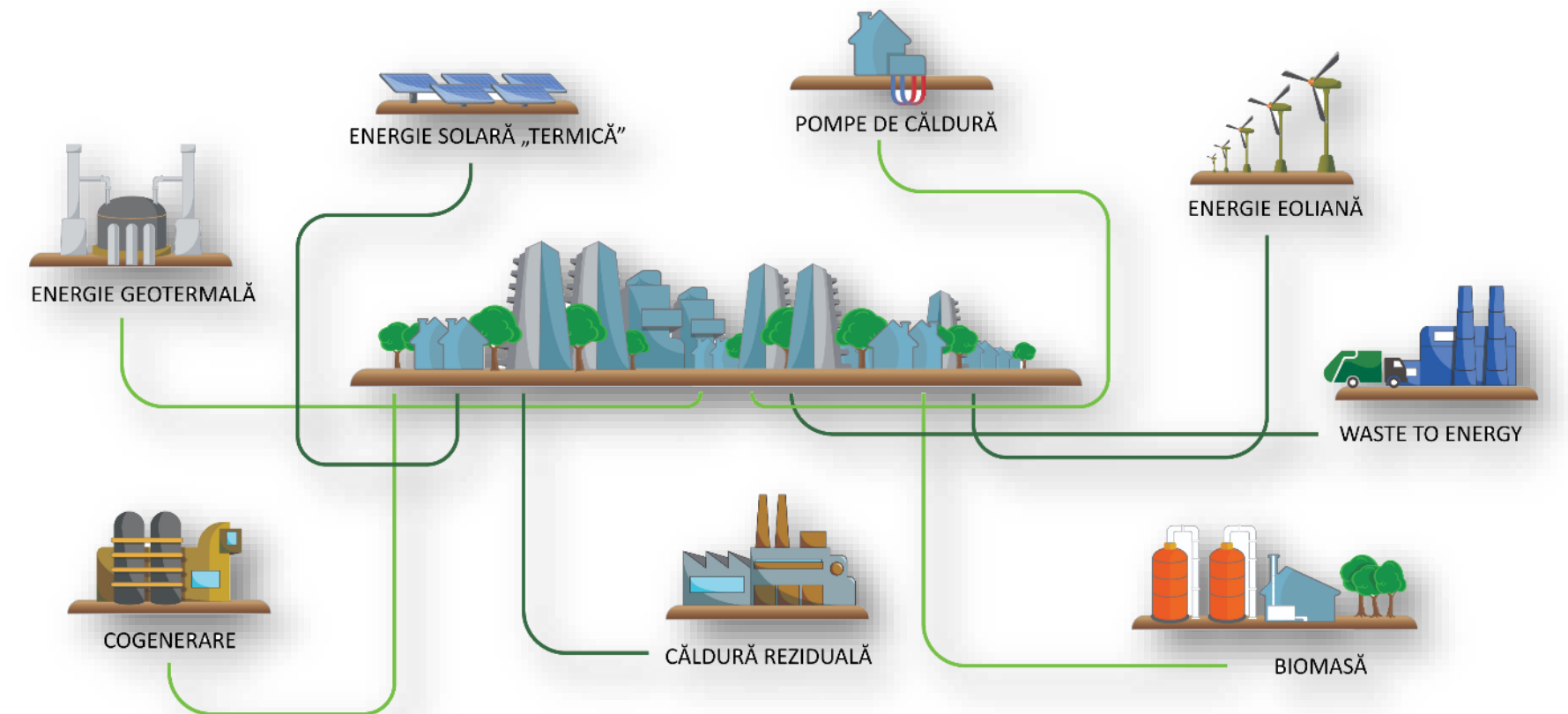
Guvernul este mandatat să pună în aplicare măsuri care ar asigura implementarea tezei de mai sus

Promovarea SER în cadrul sacet si sistemele centralizate de răcire

Unitățile termoeenergetice conectează producătorii de energie termică din SER și furnizorii de căldură reziduală la rețeaua termică și achiziționează căldura sau frigul din SER și căldură sau frigul rezidual de la respectivii producători sau furnizori.

Toate SACET trebuie să devină ”**sisteme eficiente**” (în sensul Legii 139/2018) până la 31 Decembrie 2025

SACET ne-eficiente trebuie să dezvolte un plan de măsuri în vederea atingerii performanței stabilite de lege

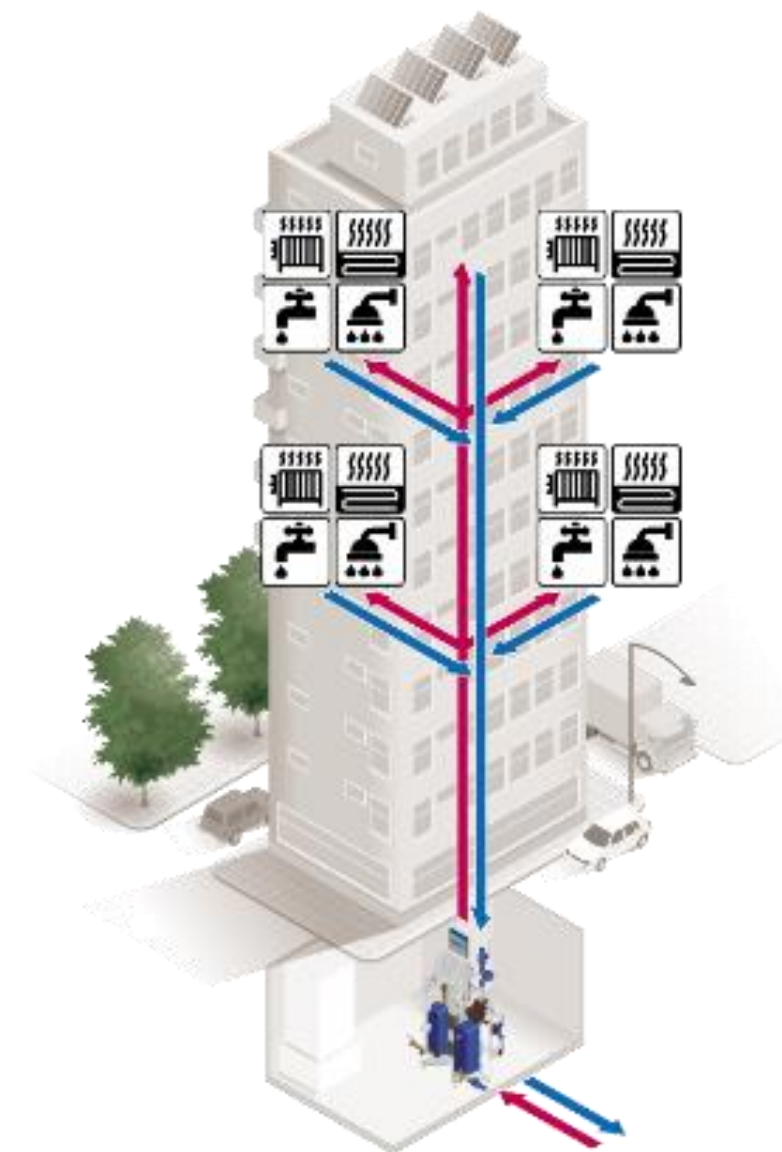
Drepturile și obligațiile consumatorilor de energie termică și Răcire

Consumatorii de energie termică în cadrul SACET, și cei de răcire, în cadrul unui sistem centralizat, trebuie să aibă acces la **informații privind performanța sistemului**.

Consumatorul se poate deconecta de la un Sistem ne-eficient sau care nu devine eficient către 31 DEC 2025, în condițiile în care poate demonstra că are acces la o sursă alternativă de alimentare cu energie termică sau frig, mai performantă. Analiza comparativă se efectuează conform unei metodologii aprobate de Ministerul Energiei.

Deconectarea de la Sistemul centralizat are loc doar la nivel de clădire.

Orice clădire nou-construită are obligația conectării la un Sistem centralizat, în condițiile în care acesta este eficient, sau poate opta pentru construcția unui nZEB (în sensul Legii 128/2014).

Sursa: Cool DH ([link](#))

**Promovarea consumului de
ENERGIE DIN SURSE
REGENERABILE
ÎN TRANSPORTURI**

Promovarea consumului de SER în sectorul transporturi

Ponderea biocarburanților și a biolichidelor, precum și a combustibililor din biomasă consumați în transporturi, produși din culturi alimentare și furajere - este limitată la **2%**;

Ponderea biocarburanților și biogazului produs din ulei de gătit uzat și grăsimi animale - este limitată la **1,7% (Partea B)**;

Ponderea biocarburanților avansați și biogazului produși din materie primă specifică – este de cel puțin **1% în 2025 și 3,5% în 2030 (Partea A)**

Ponderea biocarburanților, biolichidelor sau combustibililor din biomasă produși din culturi alimentare și furajere, care prezintă riscuri ridicate din perspectiva schimbării indirecte a destinației terenurilor - este de **0% până în anul 2030**

Industria SER-T are obligația respectării criteriilor de sustenabilitate stabilite în conformitate cu Legea 10/2016

Guvernul este mandatat să pună în aplicare măsuri care ar asigura implementarea politicilor pe segmentul SER-T

9% total target

The rest can be conventional biofuels, renewable electricity (RE), fuels produced from RE and from fossil wastes (2% cap on biofuels from food or feed crops)

3.4% limit on waste oils and molasses

3.5% minimum must be advanced biofuels

Partea A Materii prime pentru producția de biogaz pentru transporturi și de biocombustibili avansați

(a) alge, dacă sunt cultivate pe pământ în heleșteie sau fotobioreactoare;

(b) fracțiunea de biomasă din deșeurile municipale mixte, însă nu din deșeurile menajere triate vizate de obiectivele în materie de reciclare

(c) biodeșeuri, provenite din gospodării private care fac obiectul colectării separate

(d) fracțiunea de biomasă din deșeurile industriale care nu poate fi folosită în lanțul alimentar sau furajer, inclusiv materiale provenite din industria cu amănuntul și cu ridicata și din industria agroalimentară, precum și din industria pescuitului și acvaculturii și excluzând materiile prime enumerate în partea B din prezenta anexă;

(e) paie;

(f) gunoi de grajd și nămol de epurare;

(g) efluenți proveniți de la presele de ulei de palmier și ciorchini de fructe de palmier goale;

(h) smoală de ulei de tal;

(i) glicerină brută;

(j) deșeuri rezultate din prelucrarea trestiei de zahăr (bagasă);

(k) tescovină de struguri și drojdie de vin;

(l) coji de nucă;

(m) pleavă;

(n) știuleți curățați de boabe de porumb;

(o) fracțiunea de biomasă din deșeurile și reziduurile din silvicultură și din industriile forestiere, și anume scoarța, ramurile, reziduurile anterioare comercializării, frunzele, acele, coroanele arborilor, rumegușul, așchiile, leșia neagră, leșia cu sulfit, fibra de nămol, lignina și uleiul de tal;

(p) alte materiale celulozice de origine nealimentară;

(q) alte materiale ligno-celulozice, cu excepția buștenilor de gater și a buștenilor de furnir.

Partea B - Materii prime pentru producția de biocombustibili și de biogaz

Partea B. Materii prime pentru producția de biocombustibili și de biogaz pentru transporturi a căror contribuție la realizarea ponderii minime stabilite la articolul 25 alineatul (1) primul paragraf este limitată și poate fi considerată a fi egală cu dublul conținutului lor energetic:

- (a) ulei de gătit uzat;
- (b) grăsimi animale clasificate în categoriile 1 și 2 în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 1069/2009.

MINISTERUL ENERGIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA

Persoane responsabile:

1. Magdîl Nicolae (Şef al Direcţiei surse de energie regenerabilă)

Tel . [022 250 685](tel:022250685) / Email : nicolae.magdil@energie.gov.md